

## Gedragscode voor raadsleden en fractievertegenwoordigers

### Inleiding

Op Terschelling vinden we een integere overheid belangrijk, willen we verantwoordelijkheid nemen en kijken we om naar elkaar. Onze democratie en de manier waarop wij in de gemeente besluiten nemen en beleid maken, kunnen niet zonder een integere organisatie en integere politici. De gemeenteraad en het college van B&W zijn hiervoor verantwoordelijk en kunnen daarop worden aangesproken. In het bevorderen van het integere handelen van politici zijn bijzondere rollen weggelegd voor de burgemeester als bevorderaar van bestuurlijke integriteit (artikel 170 lid 2 Gemeentewet), de griffier en de gemeentesecretaris als eerste adviseur van de raad dan wel de burgemeester en het college van B&W.

Niet alleen de vraag wat is toegestaan is belangrijk, maar ook hoe we vinden dat we als gemeente moeten handelen. Op Terschelling streven we naar een bestuur, waar onze inwoners en bedrijven vertrouwen in mogen stellen. Dat betekent dat we verantwoordelijkheid nemen en bereid zijn verantwoording af te leggen. Van politieke ambtsdragers wordt het goede voorbeeld verwacht. Zonder dat zal het vertrouwen in de democratische rechtsstaat en de overheid worden beschadigd. Startpunt is de formele eed of de belofte die de politieke ambtsdrager bij het aantreden in de functie aflegt.

Integriteit gaat ook over de manier waarop wij ons werk doen en de onderlinge omgangsvormen. Wij vinden een respectvolle omgang met inwoners en organisaties, tussen raadsleden onderling en tussen raadsleden, collegeleden en medewerkers belangrijk, zonder dat dit ten koste gaat van ieders eigen politieke inhoud en stijl. Integer handelen is iets wat steeds opnieuw in de praktijk gebracht moet worden. Een integriteitsbeleid dat alleen op papier bestaat is onvoldoende. Daarom moet het handelen van politieke ambtsdragers regelmatig onderwerp van gesprek zijn, juist ook onderling. De gedragscode helpt om het gesprek tussen politieke ambtsdragers te ondersteunen.

Deze gedragscode heeft betrekking op de raadsleden en fractievertegenwoordigers van Terschelling. Waar raadsleden staat, moet ook fractievertegenwoordigers worden gelezen – tenzij expliciet anders aangegeven. De gedragscode bevat de gemaakte afspraken, richtlijnen en waarden die wij binnen onze gemeente belangrijk vinden. Bij twijfels, vragen of discussies kan de gedragscode houvast bieden of duidelijkheid geven over de norm.

Politieke ambtsdragers moeten zich houden aan de wet en aan de gedragscode. Wanneer zij dat niet doen, kunnen zij daarop worden aangesproken. Om die reden heeft de gemeenteraad van Terschelling ook een handhavingsprotocol opgesteld. Dit is een protocol waarin staat hoe te handelen bij twijfel of vermoedens van integriteitsschendingen.

### Kernwaarden

Op Terschelling zien en benadrukken we het belang van een integere overheid.

- We zijn op de hoogte van de wettelijke integriteitsnormen.
- We gaan zorgvuldig om met de bevoegdheden en verantwoordelijkheden die wij als overheid hebben.
- We begrijpen dat we een voorbeeldfunctie hebben richting onze inwoners.
- We beseffen dat dilemma's horen bij het werk en dat we ruimte moeten bieden voor het bespreken van dilemma's.
- We organiseren ten minste jaarlijks een moment om samen te reflecteren op en stil te staan bij integriteitsnormen.
- We organiseren ten minste bij aanvang van iedere raads- en bestuursperiode een moment om samen te reflecteren op de gedragscodes en het handhavingsprotocol en onderschrijven deze of stellen deze zo nodig bij.

Op Terschelling zijn we bereid verantwoordelijkheid te nemen.

- We zijn open en transparant over onze keuzes en afwegingen.
- We tonen ons bereid verantwoording af te leggen als het om onze afwegingen in integriteitsdilemma's gaat.
- We respecteren de rol en het samenspel van de democratische organen.

Op Terschelling kijken we om naar elkaar.

- We richten de ogen op de inhoud, niet op de persoon.
- We geven elkaar feedback en verwelkomen de feedback die we krijgen van anderen.
- We beseffen dat integriteit niet bedoeld is om iemand onterecht in slecht daglicht te zetten.

- We gaan zorgvuldig om met de reputatie van andere politieke ambtsdragers en vinden feiten belangrijker dan beelden.
- We proberen elkaar te waarschuwen voor een misstap, in plaats van achteraf te beschuldigen.

## **1. Afspraken over het voorkomen van belangenverstrengeling**

### **WETTELIJK KADER**

Artikel 12 Gemeentewet (functies naast het raadslidmaatschap)

Artikel 13 Gemeentewet (onverenigbare functies)

Artikel 15 Gemeentewet (verboden handelingen en overeenkomsten)

Artikel 28 Gemeentewet (onthouden deelname aan beraadslaging en stemming)

### **KERN**

Raadsleden zijn gekozen volksvertegenwoordigers en hebben daarom de democratische plicht deel te nemen aan de besluitvorming in de raad. Raadsleden zijn de brug tussen de gemeente en haar inwoners. Het is daarbij belangrijk voor raadsleden om altijd het algemeen belang voor ogen te houden en belangenverstrengeling tegen te gaan. Raadsleden mogen hun invloed niet gebruiken voor hun eigen belang of de belangen van andere mensen of bedrijven waar zij persoonlijk betrokken zijn. Zij handelen altijd met oog voor de hele samenleving.

### **ARTIKEL 1.1 MELDEN VAN FUNCTIES NAAST HET RAADSLIDMAATSCHAP**

1. Raadsleden maken de functies openbaar die zij naast hun raadslidmaatschap vervullen. Dit doen zij door de griffier bij hun aantreden als raadslid de informatie te geven over de functies die zij vervullen. Als zij gedurende het raadslidmaatschap nieuwe functies accepteren of de omstandigheden met betrekking tot bestaande functies veranderen, informeren zij de griffier hierover direct. Ook toekomstige functies worden gemeld, op het moment dat het raadsleden weten dat zij deze functies gaan vervullen.
2. De informatie betreft in ieder geval:
  - a. de omschrijving van de functie;
  - b. de organisatie waarvoor de functie wordt verricht;
  - c. per wanneer de functie wordt verricht;
  - d. of het al dan niet een functie betreft die voortvloeit uit het raadslidmaatschap; en
  - e. of de functie betaald of onbetaald is.
3. De griffier legt hiervoor een register aan en beheert dit register. Het register is openbaar en via internet en fysiek op het gemeentehuis beschikbaar.

### **ARTIKEL 1.2 MELDEN VAN FINANCIËLE BELANGEN**

1. Raadsleden informeren de griffier en/of de burgemeester over hun financiële belangen (zoals aandelen, opties en derivaten) in ondernemingen en over vastgoedposities voor zover die relevant zijn voor besluitvorming die in de raad aan de orde is.
2. De informatie betreft in ieder geval:
  - a. een omschrijving van het belang (aard en omvang);
  - b. indien aan de orde: de organisatie waarin het financiële belang bestaat;
  - c. de aanvangsdatum van het financiële belang.

### **ARTIKEL 1.3 AFSPRAKEN BIJ VERBODEN HANDELINGEN EN VERBODEN OVEREENKOMSTEN**

1. Raadsleden die van plan zijn een handeling te verrichten of een overeenkomst aan te gaan zoals genoemd in artikel 15 lid 1 Gemeentewet, kunnen daarover advies vragen aan de burgemeester en/of de griffier.
2. Als het raadslid de ontheffing wil vragen zoals genoemd in artikel 15 lid 2 Gemeentewet, dan ondersteunt de griffier bij het aanvragen van de ontheffing.
3. Artikel 15 lid 1 en lid 2 Gemeentewet zijn ook van toepassing op fractievertegenwoordigers, met dien verstande dat de ontheffing als bedoeld in lid 2 van artikel 15 wordt gevraagd aan de burgemeester, die daarover het presidium raadpleegt.

### **ARTIKEL 1.4 ONTHOUDEN DEELNAME BERAADSLAGING EN STEMMING**

1. Raadsleden doen niet mee aan de beraadslaging en stemming over een onderwerp als er sprake is van een situatie die strijd met artikel 28 Gemeentewet oplevert. Raadsleden melden dit aan de voorzitter voordat de vergadering begint of bij het vaststellen van de agenda. Raadsleden verlaten de vergadering bij de behandeling van het betreffende agendapunt.

2. De voorzitter meldt bij het vaststellen van de agenda dat het betreffende raadslid vanwege artikel 28 Gemeentewet niet meedoet aan de beraadslaging en de stemming op het betreffende agendapunt. In de notulen wordt dit vastgelegd.
3. Als de situatie van lid 1 aan de orde is, beïnvloeden raadsleden de besluitvorming ook niet op andere manieren en momenten.
4. Raadsleden die in de vergadering aanwezig zijn kunnen zich niet om een andere reden dan als bedoeld in artikel 28 Gemeentewet onthouden van stemming.

## **2. Afspraken over de omgang met geschenken en uitnodigingen**

### **WETTELIJK KADER**

Artikel 14 Gemeentewet (eed of belofte)

### **KERN**

Raadsleden leggen een eed of belofte af: zij mogen hun invloed en stem niet laten kopen of beïnvloeden door geld, goederen, diensten of uitnodigingen die zijn gekregen of beloofd.

### **ARTIKEL 2.1 OMGANG MET GESCHENKEN, FACILITEITEN EN DIENSTEN**

1. Raadsleden nemen van derden geen geschenken aan en accepteren geen faciliteiten of diensten waarvan redelijkerwijs mag worden aangenomen dat die hen uit hoofde van of vanwege hun functie als raadslid worden aangeboden, tenzij het gaat om een incidentele, kleine attentie (zoals een bloemetje of een fles wijn) met een geschatte waarde van maximaal € 50.
2. Bij twijfel over de intentie van de gever, over wat passend is als de geschatte waarde hoger is dan € 50, overleggen raadsleden met de burgemeester. Zo nodig kan het onderwerp worden besproken in het presidium.

### **ARTIKEL 2.2 UITNODIGINGEN**

1. Raadsleden accepteren lunches/diners, excursies, evenementen, recepties en andere uitnodigingen alleen als dat behoort tot de uitoefening van het raadswerk en de aard ervan niet overmatig is.
2. Een voorgenomen deelname aan werkbezoeken, excursies en evenementen die in relatie staan met de functie van raadslid en voor rekening van anderen dan de gemeente komen, melden de raadsleden bij de burgemeester voorafgaand aan het werkbezoek, de excursie of het evenement. De burgemeester legt de uitnodiging voor in het presidium. Daarbij moet ook worden gemeld wie de kosten voor zijn rekening neemt wanneer de kosten niet worden betaald door de gemeente. Er hoeft geen melding te worden gedaan wanneer het gaat om een uitnodiging door een andere overheidsorganisatie. Mocht voorafgaande melding niet mogelijk zijn, dan meldt het raadslid het werkbezoek, de excursie of het evenement uiterlijk binnen één week na deelname.
3. Bij twijfel over doelmatigheid of overmatigheid van de uitnodiging, of anderszins, overleggen raadsleden met de burgemeester. Zo nodig kan het onderwerp worden besproken in het presidium.

### **ARTIKEL 2.3 (BUITENLANDSE) DIENSTREIZEN**

1. Een uitnodiging voor een (buitenlandse) dienstreis met overnachting wordt alleen geaccepteerd als het bezoek aantoonbaar van belang is voor de gemeente en deze naar zijn aard niet overmatig is.
2. Raadsleden melden een voorgenomen (buitenlandse) dienstreis als bedoeld in lid 1 aan de burgemeester, die deze voorlegt aan het presidium. Raadsleden geven daarbij informatie over het doel en de duur van de reis, de bijbehorende beleidsoverwegingen, de samenstelling van het gezelschap dat meereist, de kosten voor de gemeente, welke kosten voor rekening van anderen komen en de manier waarop van de reis verslag wordt gedaan. Deze informatie wordt schriftelijk vastgelegd.

## **3. Afspraken over de omgang met gemeentelijke voorzieningen**

### **WETTELIJK KADER**

Rechtspositiebesluit decentrale politieke ambtsdragers

Rechtspositieregeling decentrale politieke ambtsdragers

Verordening rechtspositie raads- en fractievertegenwoordigers Terschelling

### **KERN**

De gemeente werkt met belastinggeld. Raadsleden gaan daarom op een voorzichtige manier om met gemeentelijke faciliteiten en financiële middelen en gebruiken die alleen waar ze voor zijn bedoeld.

### **ARTIKEL 3.1 GEMEENSCHAPPELIJKE RUIMTES**

Raadsleden houden zich aan de regels voor het gebruik van algemene interne voorzieningen, zoals vergaderruimtes.

### **ARTIKEL 3.2 ONKOSTENVERGOEDINGEN EN DECLARATIES**

Raadsleden houden zich aan de regels die gelden voor onkostenvergoedingen en declaraties. Zij declareren geen zaken die door de onkostenvergoedingen worden gedekt.

### **ARTIKEL 3.3 GEBRUIK ICT- MIDDELEN**

Raadsleden houden zich bij gebruik van de ICT-middelen van de gemeente, zoals tablets en computers, aan de daartoe geldende regels.

## **4. Afspraken over de omgang met informatie**

#### **WETTELIJK KADER**

Artikel 23 en 24 Gemeentewet (beslotenheid)

Artikel 87, 88, 89 en 292 Gemeentewet (geheimhouding)

Artikel 169 Gemeentewet (informatieplicht)

#### **KERN**

Raadsleden gaan zorgvuldig en correct om met de informatie die zij hebben. Zij streven met elkaar naar een open en transparante overheid. Soms is informatie geheim en daar moeten raadsleden zich aan houden.

### **ARTIKEL 4.1 TRANSPARANTIE**

Raadsleden handelen in overeenstemming met letter en de geest van de Gemeentewet en met de Wet open overheid. Zij streven ernaar open en transparant te zijn over het gevoerde beleid en de beweegredenen daarvoor.

### **ARTIKEL 4.2 OMGANG MET GEHEIME INFORMATIE**

1. Raadsleden die informatie ontvangen onder oplegging van geheimhouding mogen deze informatie delen met collega-raadsleden en fractievertegenwoordigers. Tegenover anderen zijn zij conform de wettelijke regeling tot geheimhouding verplicht.
2. Geheime informatie wordt door raadsleden veilig gebruikt en bewaard.
3. De term 'vertrouwelijk' wordt zo min mogelijk gebruikt. Vertrouwelijke informatie heeft geen formele status en de term 'vertrouwelijk' wordt alleen gebruikt bij wijze van informele afspraak.
4. Informatie die (nog) geheim is maar waarover raadsleden wel kennis van hebben, wordt niet gebruikt om er zelf of voor anderen voordeel uit te halen.

## **5. Afspraken over omgangsvormen**

#### **WETTELIJK KADER**

Artikel 16 Gemeentewet (reglement van orde)

Artikel 26 Gemeentewet (handhaving van de orde)

#### **KERN**

Raadsleden gaan binnen en buiten de vergaderzaal op respectvolle wijze om met elkaar, collegeleden, medewerkers en inwoners. Zij gedragen zich als een goede ambassadeur van de gemeente en houden de eer en het aanzien van de gemeente hoog. Raadsleden zorgen er met elkaar voor dat er sprake is van een veilige werksfeer.

### **ARTIKEL 5.1 OMGANGSVORMEN ALGEMEEN**

1. Binnen en buiten het gemeentehuis behandelen raadsleden elkaar, collegeleden, de griffie en de griffiemedewerkers, de gemeentesecretaris en andere medewerkers op correcte wijze zowel mondeling, schriftelijk als in de (sociale) media. Zij maken zich niet schuldig aan pestgedrag, (seksuele) intimidatie, discriminatie, agressie en geweld. Ook openlijk grof taalgebruik en ongefundeerde beschuldigingen van strafbaar gedrag worden niet geaccepteerd.
2. Vanuit een gezamenlijke verantwoordelijkheid bewaken raadsleden actief elkaars sociale veiligheid. Dat doen raadsleden door zelf het goede voorbeeld te geven en elkaar aan te spreken op ongewenst gedrag.

## **ARTIKEL 5.2 OMGANGSVORMEN IN VERGADERING**

1. Raadsleden houden zich tijdens de raads- en commissievergaderingen aan het Reglement van Orde en volgen de aanwijzingen van de voorzitter op. Raadsleden spreken in het debat via de voorzitter.
2. Optreden tegen ongewenste omgangsvormen tijdens vergaderingen is een gezamenlijke verantwoordelijkheid van de in de vergadering aanwezige personen. De voorzitter kan een raadslid tot de orde roepen en het raadslid bij belemmering van de vergadering, het verdere verblijf in de vergadering ontzeggen.

## **6. Overige afspraken**

### **ARTIKEL 6.1 EENDUIDIGE INTERPRETATIE**

De gemeenteraad bevordert de eenduidige interpretatie van deze gedragscode. Bij niet-geregelde onderwerpen of onduidelijkheden in de gedragscode voorziet de raad daarin op voorstel van de voorzitter.

### **ARTIKEL 6.2 TOEZICHT OP NALEVING**

1. De raad, maar ook de voorzitter van de raad, de griffier en de fractievoorzitters, zien erop toe dat de raadsleden de gedragscode van de raad naleven.
2. Bij vermoedens van een integriteitsschending, geldt het handhavingsprotocol van de gemeente Terschelling.

## **7. Tot slot**

Met het vaststellen van deze gedragscode raadsleden en fractievertegenwoordigers gemeente Terschelling 2024 wordt de gedragscode integriteit raadsleden 2017 gelijktijdig ingetrokken. De gedragscode treedt in werking met ingang van de dag na bekendmaking.

Het is wenselijk dat elke raadsperiode de gedragscode wordt besproken en geëvalueerd.

*Aldus vastgesteld in de raadsvergadering van 17 juli 2024,*

*Voorzitter,*

*Griffier,*